

KOMITÉNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

2. april 2025

COMMISSION IMPLEMENTING REGULATION (EU) .../... of XXX specifying the pre-qualification and award criteria for auctions for the deployment of energy from renewable sources. (KOM-dok. ikke angivet).

Nyt notat.

1. Resumé

Europa-Kommissionen (Kommissionen) har fremsat forslag til en gennemførelsesretsakt under forordningen om nettonulindustri, der på engelsk hedder Net Zero Industry Act (herefter "NZIA"). Forslaget præciserer, hvilke krav en offentlig ordregiver skal stille ved auktioner for visse vedvarende energiteknologier som f.eks. vindenergi.

Forslaget vurderes ikke at have konsekvenser for beskyttelsesniveauet i Danmark eller at have lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser. Forslaget kan have erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Regeringen støtter gennemførelsesretsakten, da den er vigtig for at understøtte europæisk industri inden for grønne teknologier. Regeringen lægger stor vægt på, at krav til auktioner er transparente og implementerbare for myndighederne med henblik på at sikre klarhed for virksomhederne. Dertil lægger regeringen vægt på, at kravene i så vidt muligt omfang implementeres gradvist, hvor der er taget højde for passende overgangsordninger. Regeringen agter således at stemme for forslaget på et møde i komitéen for energiunionen den 11. april 2025.

2. Baggrund

NZIA-forordningen trådte i kraft den 30. juni 2024. Forordningen har til formål at styrke produktionen af teknologier i EU, som vurderes afgørende for at indfri EU's klimamål og sikre modstandsdygtigheden i EU's energisystem.

Som led i implementeringen af NZIA-forordningen skal der vedtages en række retsakter med henblik på at fastsætte tekniske specifikationer og procedurer.

Kommissionen har den 2. april 2025 fremsat en gennemførelsesretsakt om auktioner for vedvarende energi, som har hjemmel i forordningens artikel 26. Gennemførelsesretsakten præciserer, hvilke krav relevante myndigheder skal stille ved auktioner for visse vedvarende energiteknologier som f.eks. vindenergi. Det gælder bl.a. modstandsdygtighed og bæredygtighed. Auktioner er en anden metode end offentlige udbud til at skabe konkurrence om projekter.

Forslaget er sat til afstemning den 11. april 2025. Forslaget behandles efter undersøgelsesproceduren i komitéen for energiunionen. Undersøgelsesproceduren indebærer, at Kommissionen skal vedtage de enkelte forslag, hvis et kvalificeret flertal stemmer for. Hvis et kvalificeret flertal derimod stemmer imod, må Kommissionen ikke vedtage forslagene. Hvis der hverken er kvalificeret flertal for eller imod forslagene, kan Kommissionen enten vedtage dem eller fremsætte nye udgaver med ændringer.

3. Formål og indhold

Myndigheder, der anvender auktioner, skal fremover kræve, at projekter har en diversificeret forsyningskæde for visse teknologier eller komponenter. Formålet er at mindske EU's afhængighed af tredjelande ved at begrænse, hvor meget én enkelt leverandør eller et enkelt land må dominere forsyningen. Hvis afhængigheden af et enkelt land overstiger 50 % eller 40% med en stigning på 10 % over to år i træk for specifikke komponenter, skal myndighederne indsætte kriterier i deres auktioner, der på anden vis fremmer diversificeringen af forsyningskæderne. Ved en afhængighed på over 85 % vil kravene til diversificering være mindre begrænsende for at undgå helt at låse forsyningskæderne. Derudover er der særlige regler, der skal begrænse brugen af komponenter fra Kina, især inden for vindenergi og elektrolyseteknologier.

Importafhængigheden for de udvalgte teknologier eller komponenter vil blive fastlagt af Kommissionen. Det er uklart hvornår Kommissionen forventes offentliggøre importafhængigheden for de udvalgte teknologier eller komponenter. Dog er der lagt op til en løbende overgangsperiode på 9 måneder fra Kommissionen konstaterer en afhængighed, til kriterierne skal indarbejdes i en auktion.

For så vidt angår bæredygtighedskravene præciserer gennemførelsesretsakten, at auktioner fremover skal opfylde tre obligatoriske krav vedr. virksomheders samfundsansvar (CSR), cybersikkerhed og evnen til at levere til tiden. Derudover skal auktionsudbydere vælge mindst ét krav, der bidrager

til at sikre, at projekter har en positiv effekt på miljøet, innovation eller energisystemintegration. Miljøkravene omfatter bl.a. faktorer som lav CO₂-udledning, genbrug og genanvendelse af materialer samt projekter med positiv effekt på biodiversiteten.

Gennemførelsesretsakten præciserer, at fx statsejede virksomheder, der deltager i auktioner, er undtaget de krav NZIA-forordningen opsætter for offentlige udbud, hvis indkøbene bruges til projekter tildelt via auktioner. Dermed bør de virksomheder ikke blive ramt dobbelt af krav fra forskellige lovgivninger.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslag til gennemførelsesretsakter.

5. Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

I forhold til de teknologier, der er omfattet af NZIA's anvendelsesområde, anvender danske myndigheder på nuværende tidspunkt primært offentlige udbud, mens auktioner endnu ikke benyttes i samme omfang. Derfor forventes forslagets krav om modstandsdygtigheds- og bæredygtighedskrav på nuværende tidspunkt at medføre begrænsede statsfinansielle konsekvenser.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vil kunne medføre erhvervsøkonomiske konsekvenser som følge af, at erhvervslivet skal omstille deres forsyningskæder, når de f.eks. byder på auktioner i andre lande. Omfanget af konsekvenserne kan ikke kvantificeres endnu, da kravene først gælder, når Kommissionen har beregnet EU's importandel af de relevante komponenter og teknologier.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

En vedtagelse af forslaget forventes generelt at kunne bidrage til et mere modstandsdygtigt europæisk økosystem for grønne teknologier, skabe stabile forsyningskæder hertil samt øge EU's egenproduktion af grønne teknologier og dermed mindske afhængigheden fra tredjelande til gavn for borgere, forbrugere, klimaet og samfundet som helhed.

8. Høring

Forslaget har været sendt i høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål og EU-specialudvalget for klima-, energi- og forsyningspolitik. Der er indkommet høringssvar fra Ørsted, DI, Dansk Metal, Green Power Denmark, Energinet, Vestas og Dansk Erhverv.

Ørsted opfordrer til, at kravene ikke bliver for komplekse og byrdefulde. Der bør udarbejdes en klar køreplan med gradvise og realistiske tiltag med henblik på at undgå utilsigtede konsekvenser. Dertil skal resilienskravene indføres gradvist så virksomhederne har tid til at omstille sig og undgå forstyrrelser i eksisterende aftaler og forretningsstrategier. Ørsted opfordrer også til, at resilienskriterierne i auktioner implementeres som enten minimums- eller prækvalifikationskriterier. Dette med henblik på at undgå spekulative bud, der kan føre til usund konkurrence og økonomisk uholdbare projekter. Ørsted fremhæver også, at resilienskriterierne for auktioner går for langt i forhold til hovedforordningen bl.a. ved at fremhæve specifikke lande.

DI er bekymrede for om retsakterne opfylder Kommissionens ønske om at reducere byrder og styrke EU's konkurrenceevne. DI påpeger, at forslagene fremstår unødigt komplekse med potentiale til at være kontraproduktive i forhold til NZIA's overordnede formål om at fremme produktionen af strategiske net-zero teknologier i Europa. Derudover vil DI opfordre til, at resilienskravene i NZIA implementeres med blik for de potentielle konsekvenser for energiomkostningerne i Europa. Adgang til stabil og bæredygtig energi til konkurrencedygtige priser er afgørende for europæiske virksomheders konkurrencekraft og resilienskravenes betydning for dette bør analyseres grundigt. DI sætter spørgsmålstejn ved at konkrete lande nævnes i retsakten og opfordrer til, at kriterierne strømlines med allerede eksisterende lovgivning fx EU's bæredygtighedskrav.

Dansk Metal er positive over for Kommissionens tiltag om at styrke Europas forsyningslinjer og den europæiske industri. Derudover vil Dansk Metal gerne understrege behovet for at prioritere særligt de områder, hvor Kina eller andre enkelt lande står stærkt. Det vil skabe uheldige afhængighedsforhold for Europa. Det er vigtigt, at der stilles strenge krav til, at europæiske støttekroner prioriteres til europæiske produktion. Dette vil sikre,

at støtten går til at styrke Europas egen industri og skabe sikre forsyningslinjer og arbejdspladser i Europa.

Green Power Denmark påpeger, at forslaget er for komplekst og risikerer at fragmentere det indre marked. Uensartede nationale tilgange til ikke-prisbaserede kriterier kan øge administrative byrder og omkostninger. Der bør derfor sikres en balance mellem at styrke europæisk produktion og bevare globale forsyningsmuligheder. Implementeringen af resilienskriterierne bør ledsages af øgede investeringer i EU's produktionskapacitet for at mindske afhængigheden af tredjelande.

Energinet bakker op om NZIA's ambition om at styrke europæisk produktion af grøn teknologi. I relation til de aktuelle retsakter ser Energinet behov for større klarhed i både terminologi og fortolkning. Uden en tydelig definition risikerer dette at skabe fortolkningsusikkerhed og kompleksitet i implementeringen. Når leverandører mødes med højere dokumentationskrav og mere komplekse udbudsprocesser, risikeres et fald i antal af kvalificerede aktører. Endvidere kan skærpede krav til resiliens og bæredygtighed betyde længere leveringstider og prisstigninger. Derfor ser man gerne, der skabes klarhed i forhold til ikrafttrædelse og overgangsperiode, så man sikrer en pragmatisk, fleksibel og markedstilpasset implementering.

Vestas støtter forslagets formål, men er bekymret for, at implementering vil forringe europæiske virksomheders konkurrenceevne. Det anbefales bl.a., at man som udgangspunkt starter med at indføre krav fsva. 30 % af auktioner samt etablere overgangsordninger, således at der kan skabes alternative forsyningskæder og undgå unødige administrative byrder.

Dansk Erhverv støtter NZIA's mål om at øge forsyningskædernes modstandsdygtighed. Det er dog afgørende at afveje modstandsdygtighed i forhold til fordyrelser i værdikæden og risikoen for at bremse udrulningen af vedvarende energi. Hvis definitionen af robusthedskriterierne øger projekternes kompleksitet unødigt, kan det føre til en lavere udbygning af vedvarende energi, hvilket vil være i modstrid med EU's ambitioner på området. Dansk Erhverv lægger særlig vægt på følgende to punkter relateret til retsakterne: 1) Det er vigtigt, at der ikke indføres forbud mod import af specifikke komponenter med NZIA. Deciderede forbud mod import af visse komponenter risikerer at umuliggøre produktionen af visse NZIA-teknologier og kan derfor hindre indfrielsen af EU's og medlemsstaternes energi- og klimapolitiske mål. I stedet bør der sideløbende ske en aktiv indsats for, at EU kan få tilvejebragt tilsvarende værdikæder, så sårbarheden for den givne komponent kan nedbringes. 2) Det er vigtigt, at komponenterne "gearbox" og "drivetrain" slås sammen til en specifik hovedkomponent for vindenergi, da de i praksis er uadskillelige. Derudover bemærker Dansk

Erhverv, at der skal arbejdes for en harmoniseret implementering af reglerne på tværs af EU.

9. Forhandlingssituationen

Medlemsstaterne støtter forslagets formål, men der er generel enighed blandt medlemsstaterne om behovet for mere klarhed, særligt i forhold til resilienskriterierne. Derudover ønsker visse medlemsstaterne overgangsklausuler med henblik på gradvis implementering af hensyn til de erhvervsøkonomiske konsekvenser. Modsat ønsker enkelte lande en hurtig vedtagelse om implementering.

10. Regeringens generelle holdning

Det er en prioritet for regeringen, at EU's konkurrenceevne styrkes. Derfor hilser regeringen gennemførelsesretsakten velkommen, idet den bidrager til EU's forsyningssikkerhed og grønne omstilling.

Det er også en central prioritet for regeringen, at byrderne for virksomhederne nedbringes. Derfor er det vigtigt, at krav til offentlige projekter bidrager til at fremme miljømæssig bæredygtighed og mindske EU's strategiske afhængigheder af kritiske grønne teknologier uden unødigt at forstyrre eller forsinke udbygningen af vedvarende energi og indfrielsen af EU's klimamål.

Derfor lægger regeringen stor vægt på, at krav til auktioner er transparente og implementerbare for myndighederne med henblik på at sikre klarhed for virksomhederne.

Dertil lægger regeringen stor vægt på, at kravene i så vidt muligt omfang implementeres gradvist for at give virksomheder tilstrækkelig tid til at tilpasse deres forsyningskæder.

Regeringen støtter, at gennemførelsesretsakten præciserer, at fx statsejede virksomheder ikke bliver dobbelt ramt af krav, der stilles til hhv. auktioner og offentlige udbud i NZIA-forordningen.

Regeringen forventer at stemme for vedtagelse af gennemførelsesretsakten.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Sagen skønnes at skulle forelægges Folketingets Europaudvalg med henblik på orientering.